

Bemærkninger til lovforslagets enkelte paragraffer.

Afsnit I.

Til § 1.

Stk. 1 fastslår som hovedregel, at loven omfatter beskæftigelse af enhver art, offentlig eller privat, hvorved en arbejder (medhjælper) anvendes i en arbejdsgivers tjeneste. Herefter vil altså alt arbejde i en andens tjeneste, hvad enten det er af materiel eller immateriel art, omfattes af beskyttelsen. Det gør endvidere ingen forskel, om arbejdet udføres med det offentlige som arbejdsgiver eller for private. Også efter den gældende fabriklovs § 1, stk. 2, inddrages de af staten eller en kommune drevne virksomheder under tilsyn efter samme regel som andre virksomheder, men der gives arbejds- og socialministeren adgang til efter forhandling med vedkommende minister at bestemme, at statsvirksomheder undtages fra tilsynet, mod at det af de pågældende myndigheder påses, at lovens forskrifter gennemføres for virksomhederne. Denne undtagelsesregel, der tidligere har været benyttet til at undtage såvel statsbanerne som de land- og sømilitære virksomheder fra at være undergivet tilsyn af arbejds- og fabriktilsynet, gælder nu kun for statsbanerne. Der synes imidlertid ikke at være tilstrækkelig begrundelse for at opretholde denne mulighed for at gøre undtagelse. Ligesom på andre områder, f. eks. med hensyn til regnskabsrevisionen, vil det være rigtigt, at ikke alt overlades til den kontrol, som vedkommende myndigheder selv iværksætter. Der bør etableres et nøje samarbejde mellem tilsynet og den sagskundskab, som vedkommende offentlige virksomhed måtte råde over. Med hensyn til tilsynet med statsbanernes lokomotivkedler henvises til bemærkningerne nedenfor til § 26, stk. 7.

I bestemmelsen har man efter ordet „arbejdere“ i parentes tilføjet ordet „medhjælpere“ for — første gang ordet arbejder forekommer — at antyde, at dette ord må tages i vid betydning som omfattende medarbejdere af enhver kategori, uanset om de efter almindelig sprogbrug betegnes som arbejdere. Det bemærkes herved, at ordet arbejder i fabrikloven af 1913 er forstået som omfattende også formænd og underværkførere og andre lignende funktionærer, men ikke funktionærer, der er ledende for en institution eller afdeling af samme eller er ansatte på sådanne vilkår, at de selv kan lægge deres arbejdstid. Medens det vil være rigtigt at lade lovens bestemmelser i almindelighed, f. eks. om forebyggelse af ulykkes-

og sundhedsfare, gælde også personer i overordnet eller særlig betroet stilling, bør arbejdstidsbestemmelserne ikke uden videre omfatte disse, jfr. forslaget § 31.

For at beskæftigelsen skal omfattes af loven, kræves det, at arbejdsforholdet er ordnet som et forhold mellem arbejdsgiver og arbejder. Vejledende i så henseende vil det være, at arbejderen er forsikret i medfør af lovgivningen om forsikring mod følger af ulykkestilfælde.

Af den almindelige karakter af bestemmelsen i forslaget § 1, stk. 1, følger, at lovens regler uden videre kommer til anvendelse på de såkaldte „andenhåndsværksteder“ og „udlejningsværksteder“, om hvilke det i fabriklovens § 4 hedder, at de i loven givne forskrifter samt tilsynet med disses overholdelse omfatter alt erhvervsmæssigt håndværks- eller industriarbejde, der helt eller delvis udføres på „andenhåndsværksteder“, hvorved forstås arbejdslokaler, hvori der udføres arbejde for sådanne personer, der optræder som mellemmand mellem arbejdsgivere og arbejdere, eller på „udlejningsværksteder“, d. v. s. arbejdslokaler, der er lejet i fællesskab af flere af hverandre uafhængigt arbejdende personer eller er udlejet som værkstedsplads til personer, der arbejder hver for sig.

Medens fabriklovens bestemmelser angående „udlejningsværksteder“ ikke har fået nævneværdig betydning i praksis, er der inddraget en del „andenhåndsværksteder“ under tilsyn.

Virkningen af, at værksteder fastslås at være „andenhåndsværksteder“ eller „udlejningsværksteder“, er efter fabrikloven, at arbejdsgiveren til fabriktilsynet skal gøre anmeldelse med angivelse af navn og adresse på indehaverne af andenhåndsværkstederne og sådanne direkte beskæftigede hjemmearbejdere, som arbejder på udlejningsværksteder. Iøvrigt gælder fabriklovens regler for anmeldelsesfrist, inddragelse m. v. også for disse virksomheder. Pågældende arbejdsgiver er efter fabrikloven dernæst forpligtet til at føre et register, der indeholder oplysning om navn og bopæl for indehaverne af andenhåndsværksteder og de direkte beskæftigede hjemmearbejdere, som arbejder på udlejningsværksteder.

Bortset fra overholdelsen af disse bestemmelser påhviler der ikke arbejdsgiveren nogen pligt, idet ansvaret for overholdelsen af fabriklovens øvrige bestemmelser påhviler mellemsteren og de i udlejningsværkstedet beskæftigede arbejdere.

Som nedenfor anført i bemærkningerne til § 2, stk. 1, synes der ikke at være anled-